

Sygn. akt II Ka 149/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borek

Sędziowie: SSO Grażyna Artymiak (spr.)

SSR del. Anna Romańska

Protokolant: st.sekr.sądowy Agnieszka Bułas

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie - Mariusza Kowala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 czerwca 2014 r.

sprawy skazanego B. F.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łąncucie

z dnia 25 listopada 2013 r., sygnatura akt II K 395/12

I. uchyla zaskarżony wyrok w pkt III i IV i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Łąncucie do ponownego rozpoznania,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej w Ł. – adw. K. R. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu skazanemu w postępowaniu odwoławczym.

IV. zwalnia skazanego od zapłaty kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt II Ka 149/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 czerwca 2014 r.

Sąd Rejonowy w Łąncucie wyrokiem łącznym z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie o sygn. akt II K 395/12 objął skazania B. F. prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 25 sierpnia 2010 r. (sygn. akt X K 1381/10):

a) za przestępstwo z art. 279 § 1 kk popełnione w nocy z 5/6 lutego 2010 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności,

b) za przestępstwo z art. 279 § 1 kk popełnione w nocy z 6/7 lutego 2010 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności,

c) za przestępstwo z art. 279 § 1 kk popełnione w nocy z 22/23 lutego 2010 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności,

d) za przestępstwo z art. 291 § 1 kk popełnione 22 lutego 2010 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,

e) za przestępstwo z art. 62 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełnione 23 lutego 2010 r. na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności,

wymierzającego w miejsce kar jednostkowych karę łączną 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat, której wykonanie zarządzono postanowieniem z dnia 29 marca 2012 r.

2. Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 7 grudnia 2010 r. (sygn. akt II K 774/10) za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 kk i art. 13 § 1 kk w zw. z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk popełnionych w nocy z 15/16 października 2009 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat, której wykonanie zarządzono postanowieniem z dnia 9 marca 2012 r.

Orzeczone wyrokami opisanymi powyżej w pkt 1 i 2 kary jednostkowe Sąd połączył wymierzając na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk karę łączną 3 lat pozbawienia wolności z zaliczeniem na jej poczet okresów rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 23 lutego 2010 do dnia 25 lutego 2010 r. oraz w dniu 22 września 2010 r. (**pkt I i II wyroku**).

Nadto Sąd Rejonowy objął prawomocne skazania:

3. Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 5 października 2011 r. (sygn. akt X K 849/11) za przestępstwo z art. 278 § 1 kk popełnione 18 stycznia 2011 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat oraz grzywnę w wysokości 30 stawek dziennych po przyjęciu, że jedna stawka wynosi 10 zł;

4. Sądu Rejonowego w Łańcucie z dnia 23 listopada 2011 r. (sygn. akt II K 551/11) za przestępstwo z art. 278 § 3 kk popełnione 2 kwietnia 2011 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat.

Orzeczone wyrokami opisanymi powyżej w pkt 3 i 4 kary jednostkowe Sąd połączył wymierzając na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk karę łączną 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i § 2 kk w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 kk Sąd warunkowo zawiesił na okres próby 4 lat (**pkt III i IV wyroku**).

W **pkt V wyroku** Sąd zawarł stwierdzenie, że w pozostałym zakresie łączone kary jednostkowe podlegają odrębnemu wykonaniu.

Na podstawie art. 572 kpk Sąd umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego, co do prawomocnego skazania B. F. wyrokiem Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 11 kwietnia 2008 r. (sygn. akt X K 346/08) za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełnione w dniu 5 lutego 2008 r. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 35 godzin w stosunku miesięcznym (**pkt VI wyroku**).

Nadto na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. R. kwotę 295,20 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu (**pkt VII wyroku**).

Na podstawie art. 624 § 1 kpk Sąd zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, a poniesionymi wydatkami obciążył Skarb Państwa (**pkt VIII wyroku**).

Powyżej wskazany wyrok Sądu Rejonowego zaskarżył obrońca skazanego zarzucając:

1) obrazę przepisów prawa materialnego - art. 86 § 1 kk poprzez niezastosowanie przez Sąd przy wymierzaniu kar łącznych zasady pełnej absorpcji, pomimo iż przemawia za tym bliskość przedmiotowa, podmiotowa oraz czasowa pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami;

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść polegający na przyjęciu przez Sąd, iż względy wychowawcze i prewencyjne sprzeciwiają się zastosowaniu zasady pełnej absorpcji z uwagi na negatywną prognozę kryminologiczną skazanego, podczas gdy w niniejszej sprawie brak jest dowodów przemawiających za przyjęciem takiego stanowiska, a w szczególności brak jest informacji na temat okoliczności zaistniałych po wydaniu poszczególnych wyroków z uwagi na fakt, iż skazany przebywa za granicą.

W konsekwencji Skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i wymiarzenie skazanemu w pkt I wyroku kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności, natomiast w pkt III wyroku kary łącznej 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat.

Ponadto Skarżący wniósł o zasądzenie kosztów obrony udzielonej z urzędu za postępowanie odwoławcze.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powodując kontrolę odwoławczą mogła odnieść jedynie skutek w postaci uchylecia zaskarżonego wyroku w pkt III i IV i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego jej rozpoznania. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymano w mocy, albowiem zarzuty apelacyjne nie zasługiwały na uwzględnienie.

Na wstępie zauważyć należy, że stosownie do dyspozycji przepisu art. 569 § 1 kpk wyrok łączny wydaje się w sytuacji, gdy w stosunku do osoby skazanej prawomocnie wyrokami różnych sądów zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej. Zostały one sformułowane przez ustawodawcę w treści art. 85 kk. Zgodnie z zawartym tam rozwiązaniem karę łączną orzeka się wobec sprawcy, który popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, choćby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu. W konsekwencji, granicą determinującą orzekanie w przedmiocie kary łącznej, a tym samym również dopuszczalność wydania wyroku łącznego, jest pierwszy wyrok skazujący za przestępstwo pozostające w zbiegu - choćby nieprawomocny. Nie jest zatem dopuszczalne połączenie kar wymierzonych za przestępstwa popełnione po dacie pierwszego wyroku z karami wymierzonymi za przestępstwa popełnione przed jego wydaniem. Mając na względzie tę okoliczność Sąd Rejonowy prawidłowo umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego odnośnie skazania B. F. wyrokiem Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 11 kwietnia 2008 r. (sygn. akt X K 346/08), jak również wyróżnił dwie grupy skazań, które oceniał odrębnie, czego Skarżący nie kwestionuje.

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów odwoławczych należy zauważyć, że obraza przepisów prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu lub niezastosowaniu w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można zatem mówić o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę. Skarżący natomiast łączy i podnosi oba te zarzuty.

Obraza prawa materialnego stanowi względną podstawę odwoławczą z art. 438 pkt 1 kpk wtedy, gdy prawo to zostało wadliwie zinterpretowane przez sąd pierwszej instancji, gdy sąd ten wadliwie zastosował przepis prawa materialnego, pomimo, że w układzie okoliczności danej sprawy nie było to dopuszczalne, bądź wówczas, gdy sąd nie zastosował przepisu prawa materialnego mimo, iż w konkretnej sytuacji procesowej było to obligatoryjne. Zarzut obrazy prawa materialnego ma rację bytu wyłącznie wtedy, gdy wnoszący odwołanie nie kwestionuje treści poczynionych przez sąd I instancji ustaleń faktycznych.

Zauważyć w tym miejscu należy, że art. 86 § 1 kk, którego obrazę zarzuca Skarżący, nie nakazuje przy orzekaniu kary łącznej stosowania zasady pełnej absorpcji. Przepis ten określa granice, w jakich kara łączna może być orzeczona i Sąd Rejonowy stosując zasadę asperacji orzekł ją wobec skazanego w tych granicach. Nie ma podstaw do twierdzenia, że wyrok łączny powinien zawsze powodować poprawę sytuacji skazanego. Żaden przepis postępowania karnego nie nakazuje sądowi stosowania zasady absorpcji przy wydawaniu wyroku łącznego. Wprost przeciwnie przepis art. 569 § 1 kpk odsyła do przepisów dotyczących wymierzania kary łącznej, które określają, że karę łączną wymierza się w granicach od najniższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając przy karze

pozbawienia wolności 15 lat (art. 86 § 1 kk). W realiach niniejszej sprawy Sąd orzekając karę łączną w pkt I wyroku, orzekając karę łączną 3 lat pozbawienia wolności mieścił się w granicach ustalonych, zważywszy na obejmowane skazania, przy czym górną granicę dla kary łącznej stanowiła kara 5 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności. Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie podkreśla się, że niezależnie od możliwości zastosowania przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji, asperacji jak i zasady pełnej kumulacji, oparcie wymiaru kary na zasadzie absorpcji lub kumulacji traktować należy jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia. Natomiast priorytetową zasadą wymiaru kary łącznej powinna być zasada asperacji (por. A. Marek: Komentarz, Kodeks karny, Warszawa 2004 rok s. 293; wyrok SN z 2 grudnia 1975 roku Rw 628/75, OSNKW 1976/2/33, wyrok SA w Katowicach z dnia 13 listopada 2003 roku, II AKa 339/03, LEX nr 183336). Tak też postąpił Sąd Rejonowy i w tym zakresie czynić mu zasadnie zarzutu nie sposób. Tym bardziej że chodziło w tym zakresie o połączenie kar orzeczonych w dwóch wyrokach, jednakże obejmujących wielość przestępstw popełnianych w formach dokonania i usiłowania, także różnych przestępstw godzących nie tylko skierowanych przeciwko mieniu, ale i przeciwko zdrowiu, a i nie można mówić o czasowej bliskości ponieważ jedna grupa przestępstw została popełniona w nocy z 15/16 października 2009r., druga zaś w okresie od 5 do 23 lutego 2010 r. Tym samym uznać należało zarzut podnoszony przez skarżącego obrazy prawa materialnego za chyby.

Odnosząc się do kolejnego zarzutu apelacji należy podnieść, że zarzut błędu w ustaleniach faktycznych jest trafny wówczas, gdy zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez Sąd orzekający nie odpowiada prawidłom logicznego rozumowania oraz gdy błąd ten mógł mieć wpływ na treść orzeczenia. Zarzut ten nie może się sprowadzać tylko do zakwestionowania stanowiska Sądu I instancji czy też do samej tylko polemiki z ustaleniami tego Sądu, nieuzasadnionej oceną dowodów, lecz powinien wskazywać nieprawidłowości w rozumowaniu Sądu odnośnie do oceny okoliczności sprawy. Sama możliwość przeciwstawienia ustaleniom Sądu odmiennego poglądu, jak czyni to autor apelacji, nie może prowadzić do wniosku o popełnieniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych. Stanowisko przedstawione w skardze odwoławczej należało zatem uznać za odmienny pogląd jej autora co do okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego i możliwych do wyciągnięcia z nich wniosków.

Powyższe uwagi można odnieść do obu orzeczonych kar łącznych określonych w pkt I i III zaskarżonego wyroku. W tym zakresie oba zarzuty apelacyjne nie zasługiwały na uwzględnienie i nie mogły spowodować korekty zaskarżonego orzeczenia. Jednakże pkt III i IV wyroku musiał zostać uchylony, z całkowicie odmiennych przyczyn. Rzecz mianowicie w tym, że skazania objęte przez Sąd Rejonowy karą łączną, a to:

- wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 5 października 2011 r. (sygn. akt X K 849/11) dotyczy skazania za przestępstwo z art. 278 § 1 kk, którego łączna wartość przedmiotu czynności wykonawczej zaboru w celu przywłaszczenia oceniana (artykułów kosmetycznych) wynosiła 356,10 zł,
- wyrok Sądu Rejonowego w Łańcucie z dnia 23 listopada 2011 r. (sygn. akt II K 551/11) za przestępstwo z art. 278 § 3 kk, którego łączna wartość przedmiotu czynności wykonawczej zaboru w celu przywłaszczenia oceniana (artykułów kosmetycznych) wynosiła około 300zł.

Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę kwestii, że zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw (Dz. U. 2013, poz. 1247) skazania powyżej wskazane dotyczą czynów, które aktualnie stanowią wykroczenia. Należy zatem zważyć, że stosowanie przepisów art. 50 ust. 1 i 2 ustawy nowelizującej jest dopuszczalne wtedy, gdy nie prowadzi to do pogorszenia sytuacji skazanego, tj. gdy nie powoduje dla niego dolegliwości większej niż istniałyby przy wykonywaniu kary na dotychczasowych zasadach. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że chociaż zastosowanie przedmiotowego przepisu polega jedynie na zamianie wymierzonej sprawcy kary, co nie zmienia faktu, że nadal wyrok dotyczy skazania za przestępstwo, a zatem zostałyby zachowane podstawowy warunek orzeczenia kary łącznej, jakim jest istnienie realnego zbiegu przestępstw, to po zamianie jednostkowej kary pozbawienia wolności na karę aresztu orzeczenie kary łącznej nie byłoby możliwe, skoro art. 85 kk dopuszcza takie postąpienie, gdy sprawcy wymierzono kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu. Tymczasem ustawa nie przewiduje łączenia kary aresztu i kary pozbawienia, a przede wszystkim nie przewiduje orzekania kary łącznej za pozostające w zbiegu realnym wykroczenia. Ponieważ Sąd Rejonowy w tym

zakresie nie czynił żadnych ustaleń, należało wyrok w pkt III i IV uchylić a sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Mając na względzie powyższe okoliczności, na podstawie art. 437 kpk, art. 449 kpk i art. 456 kpk, Sąd odwoławczy orzekł, jak to wskazano na wstępie: o uchyleniu zaskarżonego wyroku w pkt III i IV i przekazaniu sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. W pozostałej zaś części wyrok zaskarżony utrzymano w mocy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacyjnych.

Ponieważ w toku postępowania odwoławczego w sprawie o wydanie wyroku łącznego skazany korzystał z pomocy prawnej obrońcy ustanowionego z urzędu, koszty świadczonej pomocy prawnej ponosi Skarb Państwa. Dlatego też Sąd na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2014 r., poz. 635) zasądził na rzecz adw. K. R. kwotę 147,60 zł, która wynika z treści § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461), jednocześnie uwzględnia - w myśl § 2 ust. 3 rozporządzenia - podatek VAT.

Zważywszy na sytuację materialną i rodzinną skazanego, korzystając z dyspozycji art. 624 § 1 kpk, Sąd zwolnił B. F. od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.